

.Sygn. akt III Ca 981/20

POSTANOWIENIE

Dnia 19 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Leszek Dąbek

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2022 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z wniosku G. W.

z udziałem M. W.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 26 lutego 2020 r., sygn. akt I Ns 649/18

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania odwoławczego.

SSO Leszek Dąbek

Sygn. akt III Ca 981/20

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach w postanowieniu wstępnym z dnia 26 02 2020r. oddalił wniosek wnioskodawcy G. W. o ustalenie nierównych udziałów stron w majątku wspólnym.

Ferując postanowienie ustalił, że małżeństwo G. W. oraz M. W. zostało rozwiązane przez rozwód z winy uczestnika postępowania. W czasie, gdy w latach 70' XX wieku wnioskodawcy chorowała i przebywała z tego tytułu na zwolnieniu, rodzinę utrzymywał uczestnik, który z biegiem lat zaczął nadużywać alkoholu. Uczestnik przepracował łącznie około 40 lat, a w okresach gdy pozostawał bez zatrudnienia wyjeżdżał do pracy za granicę, z czego przez około 2 lata strony wspólnie przebywały za granicą w calach zarobkowych. Zdarzało się, że w okresie bezrobocia uczestnik podejmował prace dorywcze. Strony wykupiły mieszkanie, które najmowali w P. za kwotę 4 714,85 zł, co nastąpiło z inicjatywy wnioskodawcy. Wówczas uczestnik nie pracował, a wnioskodawcy posiadała pieniądze na wykupienie mieszkania pochodzące z wynagrodzenia za jej pracę. Reakcją uczestnika na pomysł wykupienia mieszkania lub remontu były słowa „chcesz to sobie kup albo sobie zrób”. Uczestnik często spożywał alkohol, ale na przestrzeni całego małżeństwa miał okres abstynencji w trakcie leczenia na przełomie lat 80' i 90', a także w 2015 r. Strony zdecydowały się wtedy na sprzedaż wyremontowanego mieszkania w P. i zakup nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym do remontu w T.. Cena zakupu tej nieruchomości wyniosła 305 000 zł. Strony przeznaczyły

kwotę 229.000 zł uzyskaną ze sprzedaży mieszkania w P. na zakup nieruchomości, strony wzięły nadto wspólnie na ten cel kredyt budowlano-hipoteczny na kwotę 130 000 zł, z czego 30 000 zł zostało przeznaczone na wykonanie centralnego ogrzewania. Od momentu zaciągnięcia kredytu do rozwodu uczestnik nie partycypował w spłacie kredytu, a także nie dokonywał opłat za media.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie wskazanych w treści uzasadnienia zaskarżonego postanowienia wstępnego dokumentów oraz częściowo na podstawie zeznań świadków oraz przesłuchania stron. Oceniając zeznania części świadków miał na uwadze, że są oni dużo bardziej związani z wnioskodawczynią niż z uczestnikiem i nie mają z nim dobrych kontaktów. Oceniał, że świadek K. M. nie miała szczegółowej wiedzy dotyczącej sytuacji materialnej stron. Oceniał, że twierdzenia wnioskodawczyni jakoby uczestnik stracił pracę wskutek nadużywania alkoholu nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym. Zeznania uczestnika uznał za częściowo niewiarygodne, szczególnie w zakresie, w jakim zaprzeczał temu aby wziął pożyczkę z zakładu pracy na wykup mieszkania w P..

Sąd Rejonowy przytoczył regulacje art. 567 § 2 k.p.c. oraz 43 § 1 – 3 k.r.o. m. Stwierdził, że objawy choroby alkoholowej uczestnika rozwijały się stopniowo i były widoczne już na początku małżeństwa stron. Uczestnik przez większość okresu trwania związku małżeńskiego był czynny zawodowo. Podobnie jak wnioskodawczyni wyjeżdżał do pracy za granicę i tylko w przypadku wyjazdu do Grecji nie zarobił żadnych pieniędzy, natomiast wnioskodawczyni nie wykazała, aby przyczyną zakończenia którejs z umów o pracę uczestnika było nadużywanie przez niego alkoholu. Oceniał, że do oceny stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego nie mają znaczenia wyliczenia czysto rachunkowe. Stwierdził, że uczestnik w najtrudniejszym okresie małżeństwa pracował bez przerw w zatrudnieniu. Oceniał, że środki na wykup mieszkania pochodziły z wynagrodzenia za pracę wnioskodawczyni wchodzącego do majątku wspólnego, a w tym czasie uczestnik pozostawał bez zatrudnienia. W ocenie Sądu w sytuacji, gdy także uczestnik zaciągnął kredyt na zakup nieruchomości w 2015 r. i pracował przy remoncie nie sposób przyjąć, że uczestnik w rażąco mniejszym stopniu niż wnioskodawczyni przyczynił się do powstania składnika majątku wspólnego jakim jest nieruchomość, a wnioskodawczyni nie wykazała przy tym, aby wykonał wadliwie jakieś prace remontowe w domu będąc pod wpływem alkoholu. Oceniał, że materiał dowodowy nie pozwala na stwierdzenie, że uczestnik trwonił majątek wspólny. W następnym powyższego Sąd oddalił wniosek.

Orzeczenie zaskarżyła **wnioskodawczyni G. W.**, która wniosła o jego zmianę poprzez ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron postępowania i orzeczenie, że udział wnioskodawczyni w majątku wspólnym wynosi 3/4 części, zaś udział uczestnika w majątku wspólnym wynosi 1/4 oraz zasądzenie na jej rzecz od uczestnika kosztów postępowania apelacyjnego. Alternatywnie wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia wstępnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu i pozostawienie temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

Zarzuciła, że przy ferowaniu orzeczenia popełniono wskazane w apelacji błędy w ustaleniach faktycznych oraz naruszono prawo procesowe i materialne w sposób w niej podany.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Jakkolwiek prawodawca przewidział w regulacji art. 567 § 2 k.p.c. - co do zasady - możliwość orzekania postanowieniem wstępnym w razie sporu co do ustalenia nierównych udziałów, to przy jej stosowaniu nie może umknąć uwadze, że **orzeczenie dotyczące określenia wysokości udziałów stron w majątku wspólnym** ma charakter konstytutywny i **odnosi się do konkretnego majątku wspólnego**, co wynika wprost z regulacji art. 43 § 2 k.r.o.

Dlatego określenie składu majątku wspólnego, wartości jego poszczególnych składników, czy też czasu ich nabycia ma kardynalne znaczenie dla oceny zasadności wniosku o ustalenie nierównych udziałów oraz określenia wysokości udziałów stron

w tymże majątku.

Z tej przyczyny w pierwszej kolejności należy więc ustalić skład i wartość majątku wspólnego, który będzie podlegał podziałowi, bądź co najmniej zakończyć

w tym zakresie postępowanie dowodowe, gdyż dopiero po jego zakończeniu możliwe jest dokonanie ustaleń dotyczących stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania **konkretnego** majątku wspólnego i jego poszczególnych części

(nie można ustalić wysokości udziałów w abstrakcyjnym, nieustalonym majątku wspólnym).

W dacie wydania zaskarżonego postanowienia wstępnego nie istniało orzeczenie ustalające skład i wartość majątku wspólnego, a Sąd Rejonowy nie poczynił również w tym zakresie ustaleń, w tym także – co należy podkreślić - dotyczących wartości nieruchomości mającej stanowić jeden ze składników majątku wspólnego uczestników postępowania.

Zaskarżone postanowienie wstępne zostało zatem wydane przedwcześnie,

a co najmniej nie poddaje się kontroli instancyjnej.

Dlatego już tylko z tego powodu apelacja jest uzasadniona (choć z innych przyczyn niż w niej podniesionych) i zaskarżone postanowienie wstępne należało uchylić i sprawę przekazać Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania przy zastosowaniu regulacji art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Niezależnie od powyższego – podczas rozprawy apelacyjnej dnia 19 01 2022r. (protokół k. 520 akt) został przez wnioskodawczynię zgłoszony wniosek dowodowy, którego uwzględnienie może mieć istotny wpływ dla oceny zasadności wniosku

o ustalenie nierównych udziałów uczestników postępowania w ich majątku wspólnym, (dotyczy materiału zgromadzonego w aktach Prokuratury Rejonowej w Tarnowskich Górach o sygn. akt RSD. 39/22).

Jego uwzględnienie może przy tym w konsekwencji doprowadzić do zawieszenia postępowania w niniejszej sprawie (art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c.) do czasu zakończenia postępowania karnego (jego wyniki mogą mieć wpływ na rozstrzygnięcie o zasadności omawianego wniosku), a to w konsekwencji prowadziłyby do faktycznego wstrzymania rozpoznawania sprawy w pozostałym jej zakresie.

Pozostaje to w sprzeczności z ekonomią postępowania i dodatkowo przemawiało za koniecznością uchylenia zaskarżonego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Resumując zaskarżone orzeczenie jest wadliwe i dlatego apelację jako uzasadnioną uwzględnioną orzekając jak w sentencji przy zastosowaniu regulacji art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

Sąd Rejonowy rozpoznając ponownie sprawę uwzględni zawartą powyżej ocenę prawną, rozpozna nierozpoznane wnioski dowodowe zgłoszone w postępowaniu apelacyjnym (oraz przed sądem pierwszej instancji).

Następnie po wyczerpaniu postępowania dowodowego dotyczącego składu

i wartości majątku wspólnego rozważy, czy w materiale sprawy zachodzi potrzeba powtórnego wydania postanowienia wstępnego dotyczącego wniosku o ustalenie nierównych udziałów uczestników postępowania, czy też możliwe jest wydanie postanowienia kończącego całościowo postępowanie.

SSO Leszek Dąbek